
АДМІНІСТРАТИВНИЙ ОГЛЯД В ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ

Гуленко Денис Вікторович,

*Курсант 2 курсу Факультету підготовки
кадрів громадської безпеки ННІПКГБПС*

Київського національного університету внутрішніх справ

Конституція України гарантує кожній людині право на свободу та особисту недоторканність. Людина, її недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Водночас Конституція і закони України передбачають можливість обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, зокрема, шляхом застосування заходів адміністративного примусу. [1]

Відповідно до концепції адміністративної реформи, яка проводиться в Україні, її головною метою є удосконалення діяльності органів виконавчої влади, в тому числі й міліції.

Одним із вагомих адміністративно-юрисдикційних повноважень є можливість застосування органами міліції адміністративного огляду. Підстави, порядок і процесуальна форма його здійснення регулюються багатьма актами, зокрема, КУпАП, Законом України «Про міліцію», відомчими нормативними актами тощо. [2]

Таким чином, адміністративний огляд може виступати як захід забезпечення провадження про адміністративні правопорушення.

По-перше, він може застосовуватися, коли реальних правопорушень не існує, але є загрози їх скоєння.

По-друге, адміністративний огляд у ряді випадків здійснюється за допомогою технічних засобів, носить процедурний характер і не потребує документального, процесуального оформлення.

По-третє, адміністративний огляд може бути пов'язаний із адміністративними правопорушеннями та застосуванням інших заходів адміністративного примусу. Так, особа, яка вчинила дрібне хуліганство, може бути затримана міліцією на строк до розгляду справи (ч. 4 ст. 263 КУпАП) суддею, або начальником ОВС. При затриманні цієї особи здійснюється особистий огляд, про що складається протокол, або робиться відповідна відмітка в протоколі про адміністративне затримання. Таким чином, у цьому випадку адміністративний обшук є адміністративно-процесуальним заходом.

До вагомих адміністративно-юрисдикційних повноважень міліції відносять застосування адміністративного огляду. Підстави, порядок і процесуальна форма його здійснення регулюються багатьма актами: КУпАП, Законом України «Про міліцію», відповідними відомчими нормативними актами тощо. Аналіз змісту названої правової бази дозволяє зробити висновок про те, що сьогодні так і залишаються не врегульованими, або недостатньо врегульованими, питання щодо меж здійснення міліцією цього заходу державного примусу.[3]

В свою чергу примус – це натиск з чийогось боку; примушування, принука, силування, змушування, неволення, зневолення, приневолення.

Адміністративно – правовий примус як різновид державно – правового примусу, є правовим примусом. Аналіз чинного законодавства дозволяє дійти до

висновку, що заходи адміністративного примусу, як правило, встановлюються законодавчими актами.

Адміністративний примус застосовується як до фізичних, так і до юридичних осіб і не пов'язаний з елементами службового підпорядкування. Він може мати психічний, фізичний, матеріальний і змішаний вплив. Наприклад, до фізичних осіб можуть застосовуватись такі заходи адміністративного примусу: затримання, перевірка документів, огляд; до юридичних осіб – попередження, тимчасова заборона (зупинення) окремих видів діяльності, тимчасова заборона (зупинення) діяльності, примусовий розпуск (ліквідація).

Отже адміністративний огляд – це захід адміністративного примусу, який застосовується у передбачених законом випадках і полягає у безпосередньому зовнішньому обстеженні матеріальних об'єктів з метою виявлення, запобігання і припинення правопорушень, перевірки функціонування різних об'єктів (підприємств дозвільної системи, транспортних засобів тощо).

Зокрема, ст. 11 Закону України «Про міліцію» надає право працівникам міліції здійснювати відповідні види огляду.[4]

Крім того, особливою формою застосування цього заходу адміністративного примусу є огляд особи, яка підозрюється у вчиненні злочину.

Специфіка заходів адміністративного попередження полягає також і в тому, що вони можуть застосовуватися саме в зв'язку із адміністративними правопорушеннями. Так, обов'язковому особистому огляду підлягає особа, затримана за дрібне хуліганство (ст. ст. 262, 264 КУпАП), крім того деякі заходи адміністративного попередження виступають як адміністративно-процесуальні заходи або заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (ст. 260 КУпАП). Наприклад, невилучення предметів контрабанди, нездійснення огляду водія на стан сп'яніння унеможливають притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності.

Необхідно сказати, що адміністративний огляд і особистий огляд можуть бути віднесені до різних груп адміністративного примусу, залежно від мети і підстав його застосування.

Зокрема адміністративний огляд є заходом адміністративного попередження і застосовується самостійно, тобто без застосування інших заходів примусу. Що стосується особистого огляду то він як правило застосовується у комплексі з іншими заходами примусу, наприклад, адміністративним затриманням особи, і може виступати як заходом попередження, так і заходом припинення.

Аналізуючи юридичні гарантії захисту прав осіб, підданих органами міліції адміністративному огляду, можна зробити висновок про те, що найбільш ефективним серед таких гарантій є відповідний відомчий контроль, самозахист затриманої особи і неухильне дотримання працівниками міліції вимог статей Закону України „Про міліцію”.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Ст. 3
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення з постатейним матеріалом: Станом на 1 січня 2001 р. / Відп. ред. Е.Ф. Демський. – К.: Юрінком Інтер, 2001.
3. Адміністративне право України: Підручник для юрид. вузів і фак. / За ред. Ю.П. Битяка. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
4. Закон України „Про Міліцію” від 20 грудня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №4

Науковий керівник - Радзівон С.М., доцент кафедри громадської безпеки, кандидат юридичних наук,